

Compliance Standard

Κώδικας αντιμονοπωλιακής δεοντολογίας (Antitrust)

Σύνταξη:	Τμήμα Συμμόρφωσης & Καταπολέμησης της Διαφθοράς
Επαλήθευση:	Τμήμα Πιστοποιήσεων
	Τμήμα Οργάνωσης
	Διεύθυνση Νομικής Υπηρεσίας
	Διευθύνουσα Σύμβουλος
Έγκριση:	Διοικητικό Συμβούλιο

Τυχόν εκτυπώσεις του παρόντος εγγράφου αποτελούν μη ελεγχόμενα αντίγραφα και δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση.

Πριν από τη χρήση του παρόντος εγγράφου, βεβαιωθείτε ότι πρόκειται για την πλέον πρόσφατη αναθεωρημένη έκδοση, η οποία έχει αναρτηθεί στη Βιβλιοθήκη Εσωτερικών Εγγράφων.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Αναθεώρηση υπ' αρ.	Ημ/νία	Τροποποιήσεις
00	11/12/2023	Αρχική Έκδοση.
01	14/02/2024	Αναθεώρηση λόγω μετονομασίας της Εταιρείας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	4
3	ΑΡΧΕΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	4
3.1	Γενικές αρχές	4
3.2	Χαρακτηριστικές περιπτώσεις που αφορούν τους αντιμονοπωλιακούς κανονισμούς και τους κανονισμούς για την προστασία των καταναλωτών	7
3.2.1	Η έννοια της επιχείρησης	7
3.2.2	Συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό	8
3.2.3	Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης	12
3.2.4	Κατάχρηση οικονομικής εξάρτησης	15
3.2.5	Συγκεντρώσεις μεταξύ επιχειρήσεων	16
3.2.6	Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές	17
3.3	Κανόνες συμπεριφοράς έναντι των εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών ανταγωνισμού	18
3.4	Αρμοδιότητες επιθεώρησης και αιτήματα παροχής πληροφοριών	18
3.5	Επιθεωρήσεις	19
3.6	Αιτήματα για πληροφορίες	21
3.7	Προετοιμασία εταιρικών εγγράφων και εσωτερικών και εξωτερικών επικοινωνιών	21
3.8	Αντιμονοπωλιακό Τμήμα	22
4	ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ	23

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν Compliance Standard έχει ως στόχο τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών συμπεριφοράς τις οποίες οφείλουν να τηρούν όλοι οι εργαζόμενοι του Ομίλου Italgas, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση του Ομίλου με τις αρχές που ορίζονται από τους ισχύοντες αντιμονοπωλιακούς κανόνες και τους κανόνες προστασίας των καταναλωτών.

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας Δεοντολογίας (εφεξής ο "Αντιμονοπωλιακός Κώδικας") αποτελεί μία από τις πρωτοβουλίες για την προώθηση της ανάπτυξης εταιρικής κουλτούρας όσον αφορά τον ανταγωνισμό και την προστασία των καταναλωτών και την καθιέρωση διαδικασιών και συστημάτων που μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο παραβίασης των σχετικών κανόνων, στο ευρύτερο πλαίσιο των πρωτοβουλιών συμμόρφωσης (καταπολέμηση της διαφθοράς, εταιρική δεοντολογία κ.λπ.) που αναλαμβάνει ο Όμιλος Italgas.

2 ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Διεύθυνση αναφερόμενη στο παρόν έγγραφο	Αρμόδιο Τμήμα
Νομική Υπηρεσία	Συμμόρφωση & Καταπολέμηση της Διαφθοράς (COMPLA)

3 ΑΡΧΕΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

3.1 Γενικές αρχές

Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία αποτελείται από το σύνολο των ευρωπαϊκών και εθνικών προτύπων που διασφαλίζουν την προστασία του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Απώτερος στόχος του αντιμονοπωλιακού δικαίου είναι να στηρίξει την οικονομία της ελεύθερης αγοράς εμποδίζοντας τις επιχειρήσεις που είναι ήδη εδραιωμένες σε μια δεδομένη αγορά να καταχρώνται από κοινού ή μεμονωμένα τη θέση οικονομικής ισχύος τους για να στρεβλώσουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό εις βάρος των ανταγωνιστών και των καταναλωτών.

Οι αρχές της ελεύθερης αγοράς και του ανταγωνισμού συγκαταλέγονται στις βασικές αξίες του Ομίλου Italgas, αναγνωρίζονται τόσο από το Καταστατικό όσο και από τον Κώδικα Δεοντολογίας και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εταιρικής κουλτούρας της Italgas.

Κατά την επιχειρηματική του δραστηριότητα, ο Όμιλος Italgas προωθεί τον ανταγωνισμό, την αποτελεσματικότητα και τα υψηλά επίπεδα ποιότητας κατά την παροχή των υπηρεσιών του. Σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας, οι επιχειρηματικές συναλλαγές και οι εταιρικές δραστηριότητες πρέπει να διεξάγονται μέσα σε ένα πλαίσιο διαφάνειας, ειλικρίνειας, ευπρέπειας και καλής πίστης και με πλήρη σεβασμό των κανόνων που έχουν θεσπιστεί για την προστασία του ανταγωνισμού.

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας αποτελεί έκφραση αυτών των αρχών και αξιών. Όπως ορίζεται από τον Κώδικα Δεοντολογίας, όλοι οι εργαζόμενοι του Ομίλου Italgas οφείλουν να τηρούν τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας κατά της διαφθοράς.

Η παραβίαση των αρχών και του περιεχομένου του Κώδικα μπορεί να συνιστά παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σχέση εργασίας ή πειθαρχικό παράπτωμα. Επιπλέον, συμπεριφορές που συνιστούν παράνομες αντιμονοπωλιακές πράξεις μπορεί επίσης να σχετίζονται με δραστηριότητες που ενέχουν τον κίνδυνο διαφθοράς, ο οποίος προσδιορίζεται και διέπεται από τους κανόνες "Καταπολέμησης της Διαφθοράς" και τους αντίστοιχους συμπληρωματικούς κανόνες που αποσκοπούν στην πρόληψη των κινδύνων διαφθοράς, τους οποίους οφείλουν να τηρούν οι εργαζόμενοι στον Όμιλο Italgas.

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας απευθύνεται σε όλους τους ανθρώπους του "Ομίλου Italgas".

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας περιέχει τις αρχές και τους κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούνται από τους ανθρώπους του Ομίλου Italgas για την προστασία του ανταγωνισμού. Σκοπός του Αντιμονοπωλιακού Κώδικα είναι να απεικονίσει, με απλό και κατανοητό τρόπο, το περιεχόμενο των κανόνων προστασίας του ανταγωνισμού και να παράσχει πρακτικές οδηγίες σχετικά με τη συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετείται σε συγκεκριμένες καταστάσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε πιθανές αντιμονοπωλιακές παραβιάσεις.

Η υιοθέτηση του Αντιμονοπωλιακού Κώδικα αποτελεί μέρος του ευρύτερου πεδίου εφαρμογής του προγράμματος συμμόρφωσης προς την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία που έχει αναπτύξει ο Όμιλος Italgas, το οποίο εφαρμόζεται μέσω:

- του προσδιορισμού των σημαντικών εταιρικών δραστηριοτήτων που ενδέχεται να ενέχουν κίνδυνο διάπραξης αντιμονοπωλιακού αδικήματος, καθώς και των ατόμων που, λόγω των αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να είναι περισσότερο εκτεθειμένα στον εν λόγω κίνδυνο,
- κατάλληλων μέσων επικοινωνίας και πρωτοβουλιών κατάρτισης για όλους τους εργαζομένους, ώστε να διασφαλίζεται η ευαισθητοποίηση, η αποτελεσματικότητα και η ορθή εφαρμογή του αντιμονοπωλιακού κώδικα- η συμμετοχή στις δραστηριότητες κατάρτισης είναι υποχρεωτική,
- της σύστασης, στο πλαίσιο της Νομικής Υπηρεσίας, μιας οντότητας με την ονομασία «Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία», η οποία θα παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη και βοήθεια όσον αφορά την εφαρμογή του Αντιμονοπωλιακού Κώδικα,
- ενός προγράμματος παρακολούθησης που αποσκοπεί στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και επιτρέπει τη συνεχή βελτίωση και επικαιροποίηση των κανόνων που περιέχονται στον αντιμονοπωλιακό κώδικα.

Λόγω της εξέλιξης που επηρέασε τη δομή και την οργάνωση του Ομίλου Italgas, ήταν αναγκαίο, αφενός, να αναλυθούν καλύτερα οι αναφορές σε αθέμιτες πρακτικές που παραβιάζουν τον Κώδικα Καταναλωτή (ως απόδειξη του γεγονότος ότι η προστασία των καταναλωτών αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες του Ομίλου Italgas) και, αφετέρου, να περιγραφούν λεπτομερέστερα οι κύριες περιστάσεις που απαγορεύονται από τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού, μεταξύ άλλων μέσω της έγκαιρης αναφοράς σε αποφάσεις που εξέδωσε η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής "ΕΑ") επί συγκεκριμένων υποθέσεων.

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας χρησιμεύει ως πρακτικός οδηγός για τις συμπεριφορές που πρέπει να αποφεύγονται (ή να τηρούνται), προκειμένου να ενεργεί κανείς σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τον ανταγωνισμό και την προστασία των καταναλωτών.

Στόχος του Ομίλου Italgas είναι να διαδώσει την αντιμονοπωλιακή κουλτούρα και την κουλτούρα προστασίας των καταναλωτών και να ενισχύσει τη δέσμευση των ανθρώπων του Ομίλου Italgas να απέχουν από δραστηριότητες ή συμπεριφορές που ενδέχεται να είναι επιζήμιες για τον ανταγωνισμό και να έρχονται σε σύγκρουση με τους κανόνες προστασίας των καταναλωτών.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι που μπορεί να διατρέξει η εταιρεία ως αποτέλεσμα της διάπραξης τέτοιων παραβάσεων περιλαμβάνουν:

- ο διοικητικά πρόστιμα που μπορεί να φθάσουν το 10% του παγκόσμιου κύκλου εργασιών του Ομίλου Italgas,
- ο ακύρωση των συμφωνιών που έχουν συναφθεί κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων,
- ο αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν σε πελάτες ή ανταγωνιστές που υπέστησαν άμεση ή/και έμμεση ζημία ως αποτέλεσμα της μονοπωλιακής συμπεριφοράς,
- ο ζημία στην εικόνα της εταιρείας,
- ο πιθανή αρνητική επίπτωση στις τιμές των κινητών αξιών που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενες αγορές,
- ο σε ορισμένες χώρες, ποινικές κυρώσεις για τους διευθυντές/ υπαλλήλους της εταιρείας που ευθύνονται για αντιμονοπωλιακές παραβάσεις.

Η διαδικασία απελευθέρωσης που επηρέασε τον κλάδο του φυσικού αερίου από τις αρχές της δεκαετίας του '90 είχε ως αποτέλεσμα την εφαρμογή των γενικών κανόνων που θεσπίστηκαν για την προστασία του ανταγωνισμού, προβλέποντας, για παράδειγμα, (i) την κατάργηση των νομικών μονοπωλίων, (ii) τον επίσημο διαχωρισμό μεταξύ των δραστηριοτήτων παραγωγής, μεταφοράς και πώλησης εντός καθετοποιημένων ομίλων ("διαχωρισμός")- και (iii) την αναγνώριση και ρύθμιση των δικαιωμάτων πρόσβασης των διαχειριστών στις υποδομές χωρίς διακρίσεις.

Με την έγκριση της Τρίτης Δέσμης Μέτρων για την Ενέργεια της 13ης Ιουλίου 2009, η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε περαιτέρω τις βάσεις για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας. Ως εκ τούτου, οι κανόνες που διέπουν τη λειτουργία της αγοράς φυσικού αερίου και οι αρχές για την προστασία του ανταγωνισμού αποτελούν συμπληρωματικά πρότυπα, τα οποία πρέπει υποχρεωτικά να τηρεί κάθε εταιρεία που δραστηριοποιείται στον κλάδο.

Ο Αντιμονοπωλιακός Κώδικας δεν παράσχει εξαντλητική και ολοκληρωμένη περιγραφή των αντιμονοπωλιακών κανόνων και των κανόνων προστασίας των καταναλωτών, ούτε του εύρους των καταστάσεων στις οποίες μπορεί να εμπλακούν οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas και οι οποίες οδηγούν σε παραβάσεις. Σκοπός του Αντιμονοπωλιακού Κώδικα είναι να παράσχει στους ανθρώπους του Ομίλου Italgas έναν πρακτικό οδηγό για τον εντοπισμό των συνηθέστερων καταστάσεων που ενέχουν τον κίνδυνο παραβίασης των αντιμονοπωλιακών κανόνων και των κανόνων προστασίας των καταναλωτών και να υποδείξει τη σωστή συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετηθεί.

Προκειμένου να λάβουν την απαραίτητη υποστήριξη, οι υπάλληλοι του Ομίλου Italgas οφείλουν να ενημερώνουν τους ανωτέρους τους και να επικοινωνούν με την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία κάθε φορά που εντοπίζουν μια κατάσταση δυνητικού κινδύνου που σχετίζεται με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες και/ή παραβίαση των κανόνων προστασίας των καταναλωτών.

3.2 Χαρακτηριστικές περιπτώσεις που αφορούν τους αντιμονοπωλιακούς κανονισμούς και τους κανονισμούς για την προστασία των καταναλωτών

3.2.1 Η έννοια της επιχείρησης

Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία αποτελείται από το σύνολο των ευρωπαϊκών και εθνικών κανόνων που αποσκοπούν στην προστασία του ελεύθερου και ισορροπημένου ανταγωνισμού στην αγορά.

Η εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων και η δικαιοδοσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής "Επιτροπή") εξαρτάται από τον τόπο εμφάνισης - πραγματικής ή δυνητικής - συγκεκριμένης συμπεριφοράς στον τομέα του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών: όταν η συμπεριφορά είναι τέτοιας φύσης ώστε να έχει επιπτώσεις αποκλειστικά στις εγχώριες αγορές, εφαρμόζονται οι εθνικοί κανόνες και η δικαιοδοσία της Ιταλικής Αρχής Ανταγωνισμού AGCM ή της Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΕΑ).

Οι έννοιες i) επιχείρηση και ii) σχετική αγορά έχουν ιδιαίτερη σημασία στο αντιμονοπωλιακό δίκαιο.

Το αντιμονοπωλιακό δίκαιο εφαρμόζεται μόνο στις επιχειρήσεις. Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία απαγορεύει κάθε συμπεριφορά μιας επιχείρησης που καθορίζει ή μπορεί να καθορίσει τη συμπεριφορά μιας ανταγωνίστριας επιχείρησης κατά τρόπο που περιορίζει με οποιονδήποτε τρόπο την αυτονομία λήψης αποφάσεων ή την εμπορική ελευθερία της τελευταίας.

Σύμφωνα με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, επιχείρηση είναι κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικές δραστηριότητες, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή (δημόσια ή ιδιωτική), τον τρόπο χρηματοδότησης και τον κερδοσκοπικό σκοπό που επιδιώκει.

Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται η παραγωγή και εμπορία αγαθών και υπηρεσιών.

Δύο ή περισσότερες χωριστές εταιρείες μπορούν να θεωρηθούν ως ενιαία οικονομική επιχείρηση όταν η εμπορική τους συμπεριφορά καθορίζεται από μια κοινή οντότητα που ασκεί τον έλεγχο ή όταν μια οντότητα ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από μια άλλη.

Οι πράξεις που διαπράττουν οι επιχειρήσεις έχουν σημασία από την άποψη της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στο βαθμό που έχουν περιοριστικό αντίκτυπο, πραγματικό ή δυνητικό, στον ανταγωνισμό εντός της αγοράς αναφοράς. Πράγματι, οι επιμέρους πράξεις δεν αξιολογούνται αφηρημένα, αλλά με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες (οικονομικές, πραγματικές κ.λπ.) της "σχετικής αγοράς". Μόνον με αναφορά στη σχετική αγορά είναι δυνατόν να εκτιμηθεί κατά πόσον μια πράξη είχε ή όχι θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό.

Η **σχετική αγορά** προσδιορίζεται με αναφορά σε ένα συγκεκριμένο εδαφικό και εμπορικό πλαίσιο.

Η σχετική **αγορά προϊόντων** περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες που θεωρούνται ανταλλάξιμα ή αντικαταστάσιμα από τον καταναλωτή λόγω των χαρακτηριστικών των προϊόντων, των τιμών τους και της προβλεπόμενης χρήσης τους.

Η σχετική **γεωγραφική αγορά** περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι εν λόγω επιχειρήσεις παρέχουν ή αποκτούν προϊόντα ή υπηρεσίες, μια περιοχή στην οποία οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι διαφέρει από γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, επειδή οι συνθήκες ανταγωνισμού στις περιοχές αυτές είναι αισθητά διαφορετικές.

Η σημαντική αγορά είναι μια έννοια που είναι καθοριστική για τους σκοπούς της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, καθώς χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση συγκεκριμένων περιπτώσεων. Ως εκ τούτου, είναι προφανές ότι πρέπει πάντα να πραγματοποιείται ανάλυση προηγούμενων υποθέσεων, αλλά δύσκολα αυτό εξασφαλίζει ασφαλή καθοδήγηση. Οι αλλαγές στις ανταγωνιστικές ισορροπίες και η

τεχνολογική ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσουν σε διαφορετικούς προσδιορισμούς ως προς τη σημαντική αγορά με την πάροδο του χρόνου, καθώς εξαρτώνται και από τις περιβάλλουσες περιστάσεις.

Για τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς, πρέπει να ανατρέξει κανείς στην Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες στον κλάδο του φυσικού αερίου, οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τις Αντιμονοπωλιακές Αρχές, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΕΑ) και την Ιταλική Αρχή Ανταγωνισμού (AGCM), επιτρέπουν τον προσδιορισμό των ακόλουθων αγορών:

α) από την άποψη του προϊόντος:

- την αγορά μεταφοράς φυσικού αερίου,
- την αγορά αποθήκευσης φυσικού αερίου,
- την αγορά επαναεριοποίησης (υγροποιημένου) φυσικού αερίου,
- την αγορά διανομής φυσικού αερίου,
- την αγορά λιανικής πώλησης φυσικού αερίου σε μικρούς τελικούς πελάτες και μεσαίους-μεγάλους πελάτες

β) από γεωγραφική άποψη, οι προαναφερθείσες αγορές έχουν εθνική διάσταση. Εξαίρεση για τις αγορές λιανικής πώλησης φυσικού αερίου, οι οποίες έχουν τοπική διάσταση, αποτελεί η αγορά διανομής, η οποία μπορεί, κατά περίπτωση, να έχει διάσταση που αντιστοιχεί στην εδαφική περιοχή στην οποία διενεργείται ο διαγωνισμός για την ανάθεση της υπηρεσίας διανομής φυσικού αερίου.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες του Ομίλου Εnaon, επί του παρόντος, οι αγορές είναι κυρίως αυτές που αφορούν τη διανομή φυσικού αερίου αποκλειστικά για την ελληνική επικράτεια. Η δραστηριότητα συνίσταται στη μεταφορά φυσικού αερίου μέσω των τοπικών δικτύων αγωγών φυσικού αερίου στις περιοχές για τις οποίες έχουν συναφθεί αποκλειστικές συμβάσεις (άδειες). Για τις ελληνικές περιοχές και μέχρι 31.12.2043 θα ισχύουν οι εκδοθείσες άδειες διαχείρισης δικτύων διανομής και δεν θα διενεργείται διαγωνισμός. Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία, διαγωνισμός πραγματοποιείται μόνο όταν υπάρχουν περισσότερες από μία αιτήσεις για μια συγκεκριμένη εδαφική περιοχή.

Το όριο αυτό μπορεί να διευρυνθεί εφόσον ληφθούν υπόψη οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει ο Όμιλος Italgas (με αποτέλεσμα, στο μέλλον, η σημαντική γεωγραφική αγορά για τις δραστηριότητες του Ομίλου Italgas να περιλαμβάνει και άλλα κράτη μέλη).

3.2.2 Συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό

Το άρθρο 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και το άρθρο 1 του νόμου 3959/2011 απαγορεύουν τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν ως σκοπό ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της εν λόγω απαγόρευσης, ως "συμφωνίες" θεωρούνται οι:

- συμφωνίες,
- εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων και
- αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων (ή παρόμοιων φορέων).

Μια συμφωνία είναι παράνομη σύμφωνα με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία εάν οδηγεί σε ένα είδος συντονισμού και συνεργασίας που προέρχεται από συμπαιγνία μεταξύ επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο μιας οικονομίας της αγοράς, κάθε παίκτης θα πρέπει να καθορίζει ανεξάρτητα τη δική του πολιτική στην αγορά. Το σημαντικό εδώ είναι η γνώση σχετικά με τη συμμετοχή στη συμφωνία τουλάχιστον δύο επιχειρήσεων σε συμπαιγνία.

- Η "συμφωνία" δεν είναι απαραίτητο να προκύπτει από επίσημο έγγραφο. Για τους σκοπούς της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, οι συμβάσεις, οι δηλώσεις προθέσεων και οι προφορικές συμφωνίες είναι σημαντικές.
- Μια "εναρμονισμένη πρακτική" συνίσταται σε μια μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων, η οποία, ακόμη και αν δεν αποτυπώνεται σε πραγματική συμφωνία, αποτελεί συνειδητή συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων σε βάρος του ανταγωνισμού. Η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής μπορεί να συναχθεί από:
 - α) μορφές "επαφής" μεταξύ επιχειρήσεων που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν τις αντίστοιχες εμπορικές στρατηγικές τους (για παράδειγμα, ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών σχετικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες) ή/και
 - β) η υιοθέτηση, από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, συμπεριφοράς που λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες που λαμβάνονται μέσω της "επαφής" ("ευθυγραμμισμένη συμπεριφορά", όπως αυξήσεις τιμών ίσου ύψους ή διενεργούμενες στο ίδιο χρονικό διάστημα, πανομοιότυπες εκπτώσεις ή εκπτωτικά προγράμματα κ.λπ.)
- Για τους σκοπούς της απαγόρευσης της εναρμονισμένης πρακτικής, δεν είναι απαραίτητο να εντοπιστούν ενδείξεις σε πρακτικά, συνεδριάσεις ή συναντήσεις, αλλά αρκεί να παρατηρηθεί συμμετρία στη συμπεριφορά, η οποία μπορεί, για παράδειγμα, να λάβει τη μορφή ταυτόχρονης μεταβολής ή προσέγγισης των προσφερόμενων τιμών για ένα αρκετά σημαντικό χρονικό διάστημα.
- "Αποφάσεις εμπορικής ένωσης" αποτελούν οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο εμπορικών ενώσεων και απευθύνονται στις επιχειρήσεις μέλη, ακόμη και αν δεν είναι δεσμευτικές (για παράδειγμα, προτεινόμενες τιμές ή συντελεστές ή όροι πώλησης). Σε περίπτωση παραβίασης των αντιμονοπωλιακών κανόνων, τόσο η ένωση όσο και τα μέλη της θεωρούνται υπεύθυνοι και ενδέχεται να τους επιβληθούν κυρώσεις.

Οι αντιανταγωνιστικές συμφωνίες τιμωρούνται ακόμη και αν δεν εφαρμόζονται στην πράξη από τα μέρη.

Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία κάνει διάκριση μεταξύ:

- ο **οριζόντιων συμφωνιών (καρτέλ)** που πραγματοποιούνται μεταξύ επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται άμεσα μεταξύ τους στις σχετικές αγορές,
- ο **κάθετων ρυθμίσεων** που πραγματοποιούνται μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν σε διαφορετικά τμήματα της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής.

Απαγορεύονται και οι δύο τύποι συμφωνιών, είτε δημιουργούνται με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού είτε σε περιπτώσεις όπου ο περιορισμός αυτός είναι απλώς έμμεσο αποτέλεσμα της συμφωνίας.

Οι συμφωνίες με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού θεωρούνται, από τη φύση τους, επιβλαβείς για την εύρυθμη λειτουργία του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα, όταν διαπιστωθεί ο αντιανταγωνιστικός σκοπός, να μην είναι απαραίτητο να εξεταστούν και τα αποτελέσματά του. Τέτοιες συμφωνίες αφορούν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- ο τις τιμές (τρέχουσες ή μελλοντικές), το ύψος των εκππτώσεων και τους όρους απόκτησής τους, τα περιθώρια κέρδους, τους όρους πληρωμής και τους λοιπούς όρους πώλησης,
- ο την κατανομή των αγορών (για παράδειγμα, με την κατανομή στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη συμφωνία, περιοχών, ομάδων προϊόντων, πελατών ή πηγών εφοδιασμού, μεριδίων παραγωγής ή πωλήσεων κ.λπ.),
- ο τον περιορισμό της παραγωγής ή των διεξόδων στην αγορά (π.χ. με την επιβολή περιορισμών στην παραγωγή ή το μποϊκοτάζ ορισμένων ανταγωνιστών),
- ο την ανταλλαγή εμπιστευτικών εμπορικών πληροφοριών (π.χ. στοιχεία σχετικά με τον όγκο ή την αξία της παραγωγής ή των πωλήσεων, το κόστος ή τις τιμές),
- ο συνεργασία στην έρευνα και την ανάπτυξη μεταξύ επιχειρήσεων με σημαντικό συνδυασμένο μερίδιο αγοράς,
- ο συντονισμένη συμμετοχή σε διαγωνισμούς. Αυτός ο οριζόντιος τύπος συμφωνίας περιλαμβάνει τόσο συμφωνίες για το συντονισμό της συμμετοχής (ή της μη συμμετοχής) στην υποβολή προσφορών σε έναν διαγωνισμό όσο και συμφωνίες για κοινή συμμετοχή σε έναν διαγωνισμό (για παράδειγμα, μέσω της ίδρυσης κοινής επιχείρησης). Κατ' αρχήν, η από κοινού συμμετοχή σε διαγωνισμό αντιμετωπίζεται δυσμενώς σε περιπτώσεις που αφορούν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις οι οποίες μεμονωμένα θα ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στις οικονομικές και τεχνικές απαιτήσεις για να συμμετάσχουν μεμονωμένα στον διαγωνισμό,
- ο παρεμπόδιση ή περιορισμός της παραγωγής, των πωλήσεων ή της πρόσβασης στην αγορά, των επενδύσεων, της τεχνικής ανάπτυξης ή της τεχνολογικής προόδου,
- ο απαίτηση διαφορετικών όρων για ισοδύναμες επιδόσεις,
- ο απαίτηση πρόσθετων επιδόσεων που δεν σχετίζονται με το σκοπό της σύμβασης;

Οι απαγορευμένες συμφωνίες καθίστανται αυτομάτως άκυρες.

Μια περιοριστική συμφωνία μπορεί να εξαιρεθεί από τη σχετική απαγόρευση όταν παράγει αποτελέσματα υπέρ του ανταγωνισμού. Με άλλα λόγια, δεν απαγορεύονται οι συμφωνίες που έχουν ευνοϊκές για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις που υπερτερούν των αντιανταγωνιστικών επιπτώσεων.

Οι συμφωνίες που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις μπορούν να επωφεληθούν από την απαλλαγή αυτή:

- ο η συμφωνία συμβάλλει αντικειμενικά στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου,
- ο ένα εύλογο μερίδιο των οφελών που προκύπτουν από τη συμφωνία κατευθύνεται στους καταναλωτές,
- ο η συμφωνία δεν περιέχει περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων- και
- ο η συμφωνία δεν καθιστά τα μέρη ικανά να εξαλείψουν σημαντικό μέρος του ανταγωνισμού.

Η απαγόρευση των συμφωνιών μπορεί να καταστεί ανεφάρμοστη ως εξής ("άμυνα αποτελεσματικότητας"):

η δυνατότητα εφαρμογής ειδικών κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για ορισμένα είδη συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων που συνηθίζονται περισσότερο στην εμπορική πρακτική (για παράδειγμα, συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης, συμφωνίες

εξειδίκευσης και κοινής παραγωγής, συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας και συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ παραγωγών/προμηθευτών και διανομέων των οποίων τα μερίδια αγοράς δεν υπερβαίνουν το 30%),

- ο αξιολόγηση κατά περίπτωση της τήρησης των προϋποθέσεων για εξατομικευμένη απαλλαγή.

Τόσο για τις περιπτώσεις ατομικής απαλλαγής όσο και για εκείνες που καλύπτονται από τους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία, η αξιολόγηση της δυνατότητας να επωφεληθεί μια συγκεκριμένη συμφωνία από την εν λόγω απαλλαγή εναπόκειται στην ευθύνη των επιχειρήσεων και των νομικών τους συμβούλων ("καθεστώς αυτοαξιολόγησης").

Η αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής ή μη της απαγόρευσης των συμφωνιών πρέπει να γίνεται από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Πράγματι, η δυνατότητα λήψης " εξουσιοδότησης " από την Επιτροπή για το θέμα αυτό έχει εξαλειφθεί.

Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προηγηθεί κατάλληλη ανάλυση και προετοιμασία της συμβατικής τεκμηρίωσης και των πρακτικών, σε συνεργασία με την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 1α του ν. 3959/2011, απαγορεύεται η μονομερής ανακοίνωση μελλοντικών τιμολογιακών προθέσεων ή η πρόσκληση, ο εξαναγκασμός ή η προτροπή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο από μία επιχείρηση σε άλλη να συμμετάσχει ή να συμβάλει σε απαγορευμένη συμφωνία μεταξύ ανταγωνιστών.

Ακολουθεί ένας μη εξαντλητικός κατάλογος με ορισμένα παραδείγματα των απαγορευμένων συμπεριφορών από τις οποίες πρέπει να απέχουν οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas:

- ο συζήτηση ή συμφωνία με πελάτες/ανταγωνιστές/προμηθευτές για μποϊκοτάζ πελατών/ανταγωνιστών/προμηθευτών ή για παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά ενός ανταγωνιστή/πελάτη,
- ο συμφωνία με έναν ανταγωνιστή να μην ανταγωνίζεται σε σχέση με το αντίστοιχο χαρτοφυλάκιο πελατών του,
- ο συμφωνία με έναν ανταγωνιστή για τη διανομή μιας συγκεκριμένης περιοχής,
- ο ανταλλαγή, με ανταγωνιστές, λεπτομερών και πρόσφατων πληροφοριών σχετικά με το κόστος, τα μελλοντικά εμπορικά σχέδια ή/και πληροφορίες που είναι συνήθως εμπιστευτικές και έχουν εμπορική σημασία,
- ο συζήτηση των ανωτέρω πληροφοριών στο πλαίσιο εμπορικών ενώσεων,
- ο τηλεφωνική επικοινωνία με ανταγωνιστή για να ελεγχθεί η προθυμία του να προσφέρει όρους και προϋποθέσεις παρόμοιες με αυτές που προσφέρουν οι εταιρείες του Ομίλου Italgas,
- ο συμφωνία με ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ότι η επιχείρηση που θα κερδίσει έναν διαγωνισμό θα παραιτηθεί από αυτόν,
- ο συμφωνία με ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, όσον αφορά τη συμμετοχή σε διαγωνισμό:
 - α) σε προηγούμενη διαβούλευση πριν από την υποβολή προσφορών,
 - β) στο εύρος τιμών εντός του οποίου θα υποβάλουν προσφορά,
 - γ) στην ανάθεση υπεργολαβιών για μέρος του έργου ή/και των υπηρεσιών ή/και των προμηθειών σε επιχείρηση που απέχει του διαγωνισμού.

Σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με τη συμμόρφωση με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία των υφιστάμενων συμφωνιών ή/και εκείνων που πρόκειται να συναφθούν, των εμπορικών πρακτικών με πελάτες/ανταγωνιστές/προμηθευτές ή των θεμάτων που πρόκειται να συζητηθούν στο πλαίσιο μιας εμπορικής ένωσης, απαιτείται η εκ των προτέρων επικοινωνία με την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία.

3.2.3 Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

Το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 2 του νόμου 3959/2011 απαγορεύουν στις επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά ή σε σημαντικό τμήμα αυτής να κάνουν κατάχρηση της θέσης τους σε βάρος του ανταγωνισμού.

Επομένως, σε αντίθεση με την απαγόρευση των περιοριστικών συμφωνιών, ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται στη μονομερή συμπεριφορά που υιοθετεί μια επιχείρηση.

Για να εκτιμηθεί κατά πόσον μια δεδομένη μονομερής συμπεριφορά παραβιάζει τους κανόνες αυτούς, είναι σκόπιμο, κατ' αρχάς, να ελεγχθεί κατά πόσον η εμπλεκόμενη επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση. Ως "δεσπόζουσα θέση" νοείται η κατάσταση οικονομικής ισχύος που επιτρέπει σε μια επιχείρηση να παρεμποδίζει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στη σημαντική αγορά και να συμπεριφέρεται ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της, τους προμηθευτές, τους πελάτες και τους καταναλωτές. Η θέση αυτή προκύπτει από το συνδυασμό διαφόρων συγκεκριμένων παραγόντων (π.χ. μερίδιο αγοράς, φραγμοί εισόδου κ.λπ.) που, μεμονωμένα, δεν είναι κατ' ανάγκη καθοριστικοί.

Μια δεσπόζουσα θέση σε μια δεδομένη αγορά μπορεί επίσης να κατέχεται από κοινού από πολλές επιχειρήσεις ("συλλογική δεσπόζουσα θέση"), όταν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις, αν και ανεξάρτητες, συνδέονται με οικονομικούς δεσμούς τόσο στενούς που υιοθετούν κοινή πολιτική και γίνονται αντιληπτές από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες ως μια ενιαία επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.

Η ύπαρξη ή μη δεσπόζουσας θέσης σε μια δεδομένη γεωγραφική αγορά και αγορά προϊόντων πρέπει να εξετάζεται κάθε φορά ανάλογα με τις συγκεκριμένες πραγματικές περιστάσεις που περιβάλλουν την υποτιθέμενη παράνομη συμπεριφορά. Από την άποψη αυτή, το μερίδιο αγοράς που κατέχει η ενδιαφερόμενη επιχείρηση αποτελεί σημαντικό δείκτη (συνήθως ένα μερίδιο αγοράς άνω του 40%-50% υποδηλώνει δεσπόζουσα θέση), αλλά δεν είναι το μόνο στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, δεδομένου ότι υπάρχει μόχλευση που επιτρέπει σε μια επιχείρηση να συμπεριφέρεται ανεξάρτητα από τους προμηθευτές ή τους πελάτες της ακόμη και χωρίς ιδιαίτερα υψηλό μερίδιο αγοράς. Ωστόσο, στην αγορά διανομής φυσικού αερίου, στην οποία δραστηριοποιείται η Italgas, θεωρείται ότι πιθανός ανταγωνισμός μπορεί να προέλθει από τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς για την ανάθεση παραχωρήσεων που έχουν λήξει.

Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία δεν απαγορεύει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης καθεαυτήν ή τη νόμιμη επιδίωξη των εμπορικών συμφερόντων από μια επιχείρηση σε δεσπόζουσα θέση, αλλά μόνο την κατάχρηση της "προνομιακής" θέσης ή τη διάπραξη καταχρηστικής συμπεριφοράς. Εν προκειμένω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μια επιχείρηση σε δεσπόζουσα θέση έχει "ειδική ευθύνη" έναντι των άλλων παραγόντων της αγοράς και, ως εκ τούτου, μια συμπεριφορά που είναι απολύτως νόμιμη εάν υιοθετηθεί από έναν μικρό παίκτη μπορεί, αντίθετα, να συνιστά παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας εάν διαπραχθεί από μια επιχείρηση σε δεσπόζουσα θέση.

Για να είναι παράνομη η καταχρηστική συμπεριφορά δεν είναι απαραίτητο να συμβαίνει στην αγορά όπου η επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να προκύψει σε

διαφορετική αγορά, και πιο συγκεκριμένα σε όλες τις αγορές που συνδέονται με κάποιο τρόπο με εκείνη στην οποία η επιχείρηση αποδεικνύεται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση.

Οι περιπτώσεις κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης διακρίνονται συνήθως σε:

- ο **"εκμεταλλευτικές" καταχρήσεις**: καταχρηστικές πράξεις σε βάρος πελατών ή προμηθευτών, για παράδειγμα, ζητώντας αδικαιολόγητα υψηλή τιμή για μια απαραίτητη πρώτη ύλη προκειμένου να μεγιστοποιήσει τα δικά του κέρδη, ή
- ο **"παρεμποδιστικές" καταχρήσεις**: που συνίστανται σε παράνομες πράξεις εις βάρος ανταγωνιστών, όπως παράνομη συμπεριφορά που αποσκοπεί στον αποκλεισμό του ανταγωνιστή του από την αγορά.

Εν προκειμένω πρέπει να σημειωθεί ότι οι μορφές καταχρηστικής συμπεριφοράς που απαριθμούνται στους σχετικούς κανόνες παρατίθενται απλώς ως παραδείγματα και όχι ως εξαντλητικός κατάλογος. Πράγματι, η απαγόρευση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης είναι μια "ανοικτή" διάταξη, δηλαδή μια γενική απαγόρευση συμπεριφοράς που εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά. Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να παρασχεθεί εδώ εξαντλητική και σαφής απαρίθμηση του τι μπορεί να θεωρηθεί καταχρηστική συμπεριφορά. Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση ανάλογα με τις πραγματικές περιστάσεις.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, μπορεί να διαπιστωθεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης σε κάθε πραγματικό πλαίσιο που εμφανίζει σωρευτικά τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- ο την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης,
- ο την καταχρηστική χρήση του εν λόγω ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος,
- ο πραγματικός ή δυνητικός περιορισμός του ανταγωνισμού- στην περίπτωση των ευρωπαϊκών κανόνων, είναι επιπλέον απαραίτητο να διαπιστωθεί ζημία στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

Συνεπώς, η έννοια της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης είναι αντικειμενική εκ φύσεως: το αδίκημα διαπράττεται όταν συντρέχουν τα στοιχεία που αναφέρονται ανωτέρω, ανεξάρτητα από τις προθέσεις της επιχείρησης που διέπραξε την παράνομη συμπεριφορά, δηλαδή ανεξάρτητα από την ύπαρξη δόλου ή υπαιτιότητας εκ μέρους της επιχείρησης αυτής κατά τη διάπραξη της παραβατικής συμπεριφοράς.

Η υιοθετούμενη συμπεριφορά πρέπει να έχει ως πραγματικό ή δυνητικό αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Παραδείγματος χάριν, ορισμένοι εμπορικοί όροι διαφέρουν από εκείνους που θα ίσχυαν χωρίς την κατάχρηση (υψηλότερες τιμές, δυσμενέστεροι όροι) ή οδηγούν σε ζημία ενός ανταγωνιστή, ο οποίος τελικά αναγκάζεται να εγκαταλείψει την αγορά.

Προκειμένου η κατάχρηση να έχει διακρατικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, να εφαρμοστούν το ευρωπαϊκό δίκαιο και η ευρωπαϊκή δικαιοδοσία, το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ προϋποθέτει επιπλέον ζημία στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, στοιχείο το οποίο έχει ερμηνευθεί με αρκετά ευρύ τρόπο από την ευρωπαϊκή νομολογία και το οποίο, ως εκ τούτου, ενισχύεται από το γεγονός ότι η κατάχρηση αφορά προϊόν που διατίθεται και στην αγορά άλλων κρατών μελών.

Σε αντίθεση με την απαγόρευση των συμφωνιών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, το καθεστώς για την πρόληψη της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεν προβλέπει καμία δυνατότητα εξαίρεσης από την απαγόρευση.

Όσον αφορά τον όμιλο Italgas, επισημαίνεται ότι η απλή συμμόρφωση με τους κανονισμούς σε μια δεδομένη αγορά δεν παρέχει προστασία από την απαγόρευση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης. Η εθνική και ευρωπαϊκή νομολογία προβλέπουν ότι η τήρηση των κανονισμών σε έναν κλάδο αλλά και η

έγκριση από τις ρυθμιστικές αρχές ορισμένων πτυχών της εμπορικής συμπεριφοράς μιας επιχείρησης (όπως οι χρεώσεις των τιμών) δεν εμποδίζουν τον έλεγχο της συμπεριφοράς της σχετικής επιχείρησης υπό το πρίσμα του κανόνα κατά της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

Ακόμα και αν τηρεί αυστηρά τους κανονισμούς, μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση πρέπει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες λόγω της ιδιαίτερης ευθύνης της απέναντι στην αγορά στην οποία έχει εδραιωθεί μέσω της προνομιακής ανταγωνιστικής της θέσης.

Η αρχή αυτή δεν παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς η συγκατάθεση μιας ρυθμιστικής αρχής δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσει παραβιάσεις σε όλους τους άλλους νομικούς τομείς που δεν αξιολογούνται από την εν λόγω αρχή, ούτε ως δικαιολογία ή ελαφρυντικό που εξαλείφει το υποκειμενικό στοιχείο μιας παραβίασης που, όπως αναφέρθηκε, δεν έχει γίνει αντιληπτή.

Ακολουθεί παράθεση παραδειγμάτων των περιπτώσεων κατάχρησης που είναι περισσότερο διαδεδομένες και αναγνωρίζονται στη νομολογία και στην πρακτική των αρχών ανταγωνισμού.

- ο Αδικοιολόγητη άρνηση της πρόσβασης σε βασικές υποδομές (δηλαδή υποδομές απαραίτητες για τις οικονομικές δραστηριότητες των ανταγωνιστών στην κατάντη αγορά, οι οποίες δεν μπορούν να αναπαραχθούν, όπως ένας αγωγός φυσικού αερίου, ένα σιδηροδρομικό δίκτυο ή τηλεπικοινωνίες που είναι κατανομημένες σε όλη την επικράτεια) ή η προσφορά διαφορετικών όρων σε διαφορετικούς πελάτες για την πρόσβαση στις υποδομές.
- ο Αδικοιολόγητη άρνηση προμήθειας ή συνέχισης της προμήθειας μιας πρώτης ύλης ή ενός ενδιάμεσου προϊόντος που απαιτείται από πελάτες ή από ανταγωνιστές προκειμένου να ανταγωνίζονται σε μία ή περισσότερες αγορές μεταγενέστερου σταδίου ("άρνηση συναλλαγής" ή "άρνηση προμήθειας"), ή αδικοιολόγητη προσφορά διαφορετικών όρων σε πελάτες.
- ο Παροχή σε προμηθευτές υπερβολικά χαμηλών τιμών αγοράς ή άλλων καταχρηστικών όρων ή επιδόσεων.
- ο Προσφορά υπερβολικά υψηλών τιμών ή άλλων καταχρηστικών όρων κατά την πώληση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας.
- ο Πολιτική εκπτώσεων που έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση των πελατών να προμηθεύονται από άλλον προμηθευτή, ισοδύναμη με ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας που επιβάλλει ο προμηθευτής.
- ο Προσφορά στην ανάντη αγορά, τιμών για πρώτες ύλες ή ενδιάμεσα προϊόντα που είναι αρκετά υψηλές ή δυσμενείς και δεν επιτρέπουν στους δικούς της ανταγωνιστές στην κατάντη αγορά να είναι ανταγωνιστικοί ("συμπίεση περιθωρίου κέρδους").
- ο Προσφορά ληστρικών τιμών, ή τιμών κάτω του κόστους, για να προκληθεί η αποχώρηση ενός ανταγωνιστή από την αγορά, και στη συνέχεια αύξηση των τιμών σε επίπεδο υψηλότερο από την ανταγωνιστική τιμολόγηση ("παρεμποδιστική κατάχρηση ακολουθούμενη από εκμεταλλευτική κατάχρηση").

Στις σχετικές αγορές όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος Italgas, πολλές από τις κλασικές περιπτώσεις που αναφέρονται παραπάνω είναι δύσκολο να εφαρμοστούν.

Ωστόσο, όπως εξηγήθηκε, οι κανονισμοί του κλάδου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασπίδα προστασίας έναντι ισχυρισμών για καταχρηστική συμπεριφορά και είναι πιθανό να υπάρχουν πεδία όπου η εφαρμογή των κανονισμών έγκειται στην διακριτική ευχέρεια, οπότε και μπορεί να προκληθούν υποψίες για καταχρηστική συμπεριφορά.

Επιπλέον, οι ρυθμιζόμενες αγορές φυσικού αερίου διαθέτουν πολύ συγκεκριμένα στοιχεία που μπορεί να οδηγήσουν τις Αντιμονοπωλιακές Αρχές στον εντοπισμό εντελώς νέων χαρακτηριστικών περιπτώσεων κατάχρησης. Ως παράδειγμα μπορούν να αναφερθούν οι περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή, με ειδική αναφορά στην αγορά μεταφοράς φυσικού αερίου, έχει επισημάνει μια περίπτωση πιθανής κατάχρησης στον τρόπο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης έργων βελτίωσης, επικαλούμενη την υποχρέωση των ιδιοκτητών βασικών υποδομών να επενδύουν στη βελτίωση της ίδιας της υποδομής, ακόμη και αν δεν έχουν δοθεί ακόμη σαφείς και ξεκάθαρες οδηγίες προς αυτή την κατεύθυνση.

3.2.4 Κατάχρηση οικονομικής εξάρτησης

Ακόμη και όταν δεν συντρέχει περίπτωση δεσπόζουσας θέσης, ορισμένες συμπεριφορές που υιοθετεί μια επιχείρηση έναντι των πελατών ή των προμηθευτών της μπορεί να θεωρηθούν καταχρηστικές υπό το πρίσμα των κανόνων περί κατάχρησης οικονομικής εξάρτησης. Εν προκειμένω, το άρθρο 18α του νόμου 146/1914 προβλέπει την απαγόρευση της συμπεριφοράς μιας επιχείρησης η οποία, αν και δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, καταχράται την οικονομική δύναμη που διαθέτει στις κάθετες σχέσεις με επιχειρήσεις που είναι πελάτες ή προμηθευτές..

Η απαγόρευση ισχύει για συμπεριφορές που αφορούν τις εμπορικές σχέσεις με προμηθευτές ή πελάτες, ανεξάρτητα από τυχόν επιβλαβείς ή περιοριστικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Συνεπώς, σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, η συμπεριφορά είναι παράνομη εάν:

- ο αντιπροσωπεύει καταχρηστική συμπεριφορά από μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομικής ισχύος σε βάρος μιας επιχείρησης που είναι πελάτης ή προμηθευτής ο οποίος βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής εξάρτησης- και
- ο αποτελεί μέρος συμβατικής σχέσης (ήδη υφιστάμενης ή υπό εξέλιξη).

Εάν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, απαγορεύεται η διακοπή της εμπορικής σχέσης με τον πελάτη ή τον προμηθευτή κατά τρόπο αυθαίρετο ή με σκοπό τη βλάβη μιας επιχείρησης που βρίσκεται σε θέση οικονομικής εξάρτησης. Στην περίπτωση εμπορικής σχέσης όπου ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής εξάρτησης, μια ενδεχόμενη αποχώρηση του άλλου μέρους από τη σύμβαση αποτελεί επομένως μια αρκετά ευαίσθητη κατάσταση που θα πρέπει να αξιολογηθεί και να αντιμετωπιστεί προσεκτικά.

Η θέση του Ομίλου Italgas σε διάφορες γεωγραφικές αγορές θα μπορούσε να αξιολογηθεί από τις Αντιμονοπωλιακές Αρχές ως δεσπόζουσα ή ισχυρή θέση σε σχέση με έναν προμηθευτή ή πελάτη που βρίσκεται σε θέση οικονομικής εξάρτησης. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή κατά την υιοθέτηση συμπεριφοράς έναντι πελατών ή ανταγωνιστών.

Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά μπορεί να είναι νόμιμη εάν υιοθετηθεί από επιχειρήσεις που δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση, αλλά μπορεί να είναι παράνομη εάν υιοθετηθεί από επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή συμμόρφωση με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία εκ μέρους του Ομίλου Italgas, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas πρέπει να γνωστοποιούν στην Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία κάθε περιστατικό που ενδέχεται να προκαλεί ανησυχία όσον αφορά τους κανόνες για την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης και την κατάχρηση οικονομικής εξάρτησης.

3.2.5 Συγκεντρώσεις μεταξύ επιχειρήσεων

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 139/2004 και τα άρθρα 5, 6, 7, 8, 9, 10 του νόμου 3959/2011, ορισμένες συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων πρέπει να κοινοποιούνται στις αρμόδιες Αντιμονοπωλιακές Αρχές, ώστε να είναι δυνατός ο προληπτικός έλεγχος για τη διατήρηση της ισορροπημένης δομής της αγοράς και του αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο έλεγχος των συγκεντρώσεων αποτελεί συμπληρωματικό και, σε κάποιο βαθμό, προληπτικό μέτρο των κυρωτικών αρμοδιοτήτων που αποδίδονται στις Αντιμονοπωλιακές Αρχές για την καταπολέμηση των παραβιάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Ο προληπτικός έλεγχος των συγκεντρώσεων αποσκοπεί στην πραγματικότητα στο να αποτρέψει την υπερβολική συγκέντρωση της αγοράς ή ενός σημαντικού μέρους της μέσω εξαγορών, συγχωνεύσεων και αποσχίσεων, ιδίως μέσω της δημιουργίας ή της ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης.

Για να εξασφαλιστεί ο αποτελεσματικός και έγκαιρος έλεγχος για την προστασία της ανταγωνιστικής δομής των αγορών, οι ακόλουθες συναλλαγές πρέπει να δηλώνονται πριν πραγματοποιηθούν:

- ο εκείνες που δημιουργούν "συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων" κατά την έννοια της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας- και
- ο εκείνες στις οποίες οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο κύκλου εργασιών (σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο).

Η έννοια της "συγκέντρωσης" διαφέρει, εν μέρει ανάλογα με το αν το εφαρμοστέο δίκαιο είναι εθνικό ή ευρωπαϊκό, αλλά σε κάθε περίπτωση καλύπτει όλες τις συναλλαγές που προκαλούν μόνιμη αλλαγή του ελέγχου (de jure ή de facto) των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, για παράδειγμα:

- ο τη δημιουργία κοινοπραξίας,
- ο την εξαγορά μιας επιχείρησης,
- ο την απόκτηση επιχειρηματικών κλάδων, ακινήτων ή περιουσιακών στοιχείων στα οποία μπορούν να αποδοθούν σαφώς έσοδα,
- ο τη συγχώνευση ανεξάρτητων επιχειρήσεων,
- ο τη μετατροπή μιας επιχείρησης υπό κοινό έλεγχο σε αποκλειστικό έλεγχο και το αντίστροφο.

Όταν η συναλλαγή αφορά συγκέντρωση που υπόκειται σε υποβολή εκθέσεων και τα όρια του κύκλου εργασιών που προβλέπονται από τους ιταλικούς ή ευρωπαϊκούς κανόνες υπερβαίνονται, η απαίτηση κοινοποίησης πρέπει να εκπληρωθεί πριν από την υπογραφή της σχετικής συμφωνίας.

Μέχρι την έκδοση της άδειας από την αρμόδια αρχή, τα μέρη, για τις συγκεντρώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, υπόκεινται σε υποχρεωτική αναστολή, με άλλα λόγια σε απαγόρευση υλοποίησης της συναλλαγής συγκέντρωσης.

Η παραβίαση της απαίτησης κοινοποίησης ή αναστολής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα:

- ο την επιβολή κυρώσεων από την αρμόδια αρχή,
- ο την υποχρέωση "διάσπασης" της συγκέντρωσης, εάν αυτή πραγματοποιηθεί κατά παράβαση της αναστολής και στη συνέχεια κηρυχθεί ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Η παρόμοια υποχρέωση αναστολής προβλέπεται ρητά από την ελληνική νομοθεσία βάσει του άρθρου 9 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με το οποίο οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αναμένουν την άδεια της ΕΑ πριν προχωρήσουν στη συναλλαγή. Πράγματι, εάν η ΕΑ χαρακτηρίσει την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση ως δυνητικά ικανή να δημιουργήσει ή να ενισχύσει δεσπόζουσα θέση, μπορεί να επιβάλει διορθωτικά μέτρα ή ακόμη και να την απαγορεύσει. Στην περίπτωση αυτή, επομένως, τα μέρη θα πρέπει

να αναθεωρήσουν σημαντικά τους όρους της ίδιας της συναλλαγής ή ακόμη και να διασπάσουν τη συγκέντρωση που δημιουργήθηκε.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή τήρηση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας εκ μέρους του Ομίλου Italgas, πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas θα πρέπει να επικοινωνήσουν με την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία για να προσδιορίσουν εάν η συναλλαγή αποτελεί συγκέντρωση που υπόκειται σε αναφορά και στην οποία εμπλέκεται η Αντιμονοπωλιακή Αρχή ή Αρχές.

3.2.6 Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

Τα άρθρα 9α έως 9θ του ν. 2251/1994 (ο "Κώδικας Καταναλωτή") απαγορεύουν στις επιχειρήσεις να υιοθετούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών.

Ως αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ορίζονται οι εμπορικές πρακτικές που:

- ο είναι αντίθετες με την επαγγελματική ευσυνειδησία,
- ο ενδέχεται να στρεβλώσουν τις εμπορικές επιλογές του μέσου καταναλωτή στον οποίο απευθύνονται.

Ειδικότερα, ο Κώδικας Καταναλωτή διακρίνει δύο είδη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών:

- ο "παραπλανητικές" πρακτικές (πράξεις ή παραλείψεις): εμπορικές πρακτικές που παρακινούν τους καταναλωτές να λάβουν αποφάσεις που δεν θα έπαιρναν αν είχαν ενημερωθεί σωστά,
- ο "επιθετικές" πρακτικές (πράξεις ή παραλείψεις): εμπορικές πρακτικές που, με παρενόχληση, εξαναγκασμό ή άλλες μορφές αθέμιτης επιρροής, ωθούν τους καταναλωτές να λάβουν εμπορικές αποφάσεις που δεν θα έπαιρναν διαφορετικά.

Ειδικότερα, προκειμένου να αποφευχθεί με οποιονδήποτε τρόπο η παραβίαση του Κώδικα Καταναλωτή, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas πρέπει να απέχουν ενδεικτικά από:

1. παροχή παραπλανητικών, ασαφών και αδιαφανών πληροφοριών στους καταναλωτές (ή παράλειψη παροχής πληροφοριών) σχετικά με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του παρεχόμενου προϊόντος/υπηρεσίας, τη διαθεσιμότητά του, τα οφέλη και τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση του, τη σύνθεση, τα εξαρτήματα, την εξυπηρέτηση των καταναλωτών μετά την πώληση και τον τρόπο επεξεργασίας των παραπόνων, τη μέθοδο και την ημερομηνία κατασκευής ή παροχής της υπηρεσίας, την παράδοση, την καταλληλότητα, τις χρήσεις, την ποσότητα, τη γεωγραφική ή εμπορική προέλευση, την τιμή ή τον τρόπο υπολογισμού της, τη φύση, τα προσόντα και τα δικαιώματα του επαγγελματία ή του αντιπροσώπου του, τα δικαιώματα του καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αντικατάστασης ή επιστροφής χρημάτων στο πλαίσιο των εγγυήσεων πώλησης καταναλωτικών αγαθών,
2. με οποιονδήποτε τρόπο παρεμποδίζει ή καθιστά δυσχερέστερη ή δυσανάλογη την προσπάθεια του καταναλωτή να ασκήσει τα συμβατικά του δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος καταγγελίας σύμβασης ή αλλαγής προϊόντος ή επικοινωνίας με άλλον επαγγελματία,
3. εκβιασμός με την απειλή νομικών ενεργειών, εάν οι ενέργειες αυτές είναι σαφώς καιροσκοπικές ή παράλογες,
4. πραγματοποίηση επισκέψεων στο σπίτι του καταναλωτή, κατά τις οποίες ο επαγγελματίας αγνοεί την προτροπή του καταναλωτή να φύγει από το σπίτι ή να μην επιστρέψει,

5. υποβολή επανειλημμένων, μη επιθυμητών εμπορικών προτάσεων μέσω τηλεφώνου, τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή οποιουδήποτε άλλου εξ αποστάσεως μέσου επικοινωνίας.

Κατά τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων που δεν απευθύνονται άμεσα στους τελικούς καταναλωτές, είναι σημαντικό να αποφεύγεται κάθε συμπεριφορά που μπορεί να παρακωλύσει ή να παρεμποδίσει τη συμμόρφωση της εταιρείας πωλήσεων με τον Κώδικα Καταναλωτή και, ως εκ τούτου, να συμβάλει στην εφαρμογή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Η παράβαση των σχετικών κανόνων, εκτός του ότι συνιστά παράνομη πράξη για την οποία οι θιγόμενοι καταναλωτές μπορούν να στραφούν δικαστικά κατά των υπεύθυνων επιχειρήσεων, ασκώντας το σχετικό δικαίωμα αποζημίωσης, μπορεί σύμφωνα με το άρθρο 13α του ν. 2251/1994 να οδηγήσει στην επιβολή προστίμων από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ύψους έως 3.000.000 ευρώ ανά διαπιστωθείσα μεμονωμένη παράβαση.

Οι κανόνες για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές είναι, επομένως, θεμελιώδους σημασίας για όλες τις επιχειρήσεις των οποίων τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες απευθύνονται στους καταναλωτές ή έχουν άμεση σχέση με τους καταναλωτές.

3.3 Κανόνες συμπεριφοράς έναντι των εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών ανταγωνισμού

Οι Αντιμονοπωλιακές Αρχές εποπτεύουν την ορθή εφαρμογή και συμμόρφωση με τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς αντιμονοπωλιακούς κανόνες, οι οποίοι ισχύουν και για τις εταιρείες του Ομίλου Italgas.

Για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι Αντιμονοπωλιακές Αρχές διαθέτουν εξουσίες επιθεώρησης και επιβολής κυρώσεων, με στόχο τον εντοπισμό και την τιμωρία πρακτικών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, καθώς και την εξουσία να εκκινούν και να διεξάγουν έρευνες γενικής φύσης που αφορούν οικονομικούς τομείς στους οποίους εικάζεται ότι υπάρχουν εμπόδια στον ανταγωνισμό.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας του ομίλου Italgas βασίζεται στην ευρύτερη δυνατή συνεργασία με τις Αντιμονοπωλιακές Αρχές, στο πλαίσιο της συνολικής δέσμευσής του για τη συμμόρφωση με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες και την ορθή εφαρμογή τους στις δραστηριότητες του ομίλου.

3.4 Αρμοδιότητες επιθεώρησης και αιτήματα παροχής πληροφοριών

Για να εξακριβώσουν ότι δεν υπάρχουν και δεν έχουν σημειωθεί παραβιάσεις των αντιμονοπωλιακών κανόνων, οι Αντιμονοπωλιακές Αρχές έχουν την αρμοδιότητα να αναζητούν και να σταθμίζουν στοιχεία για πιθανές ή εικαζόμενες παραβιάσεις.

Ειδικότερα, έχουν την αρμοδιότητα να:

- ο να επιθεωρούν τις εγκαταστάσεις της εμπλεκόμενης εταιρείας, χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση,
- ο να εξετάσουν τα βιβλία της εταιρείας και κάθε άλλο στοιχείο της εταιρείας,
- ο να λαμβάνουν αντίγραφα όλων των εγγράφων που αφορούν το αντικείμενο της έρευνας,
- ο να ανακρίνουν επισήμως υπαλλήλους της εταιρείας κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης, ζητώντας άμεσες εξηγήσεις σχετικά με γεγονότα ή έγγραφα που αφορούν το αντικείμενο της έρευνας,

- ο να επιθεωρούν άλλους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών των διευθυντών και των υπαλλήλων της εταιρείας,
- ο να υποβάλλουν γραπτά αιτήματα για πληροφορίες στο πλαίσιο διαδικασιών που αφορούν ρυθμίσεις, καταχρήσεις ή συγκεντρώσεις ή στο πλαίσιο ερευνών.

3.5 Επιθεωρήσεις

Επιθεώρηση είναι μια αιφνιδιαστική επίσκεψη από μια Αντιμονοπωλιακή Αρχή, συνοδευόμενη από την αστυνομία (κατά κανόνα από την εξειδικευμένη μονάδα του Οικονομικού Εγκλήματος). Οι επιθεωρήσεις ("επιδρομές") συνήθως ακολουθούν μια "αίτηση επιείκειας" (αίτημα ευνοϊκής μεταχείρισης) ή μια αναφορά που υποβάλλεται, για παράδειγμα, από έναν ανταγωνιστή ή πελάτη.

Κατ' αρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι οι επιθεωρήσεις δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκη ότι η εταιρεία εμπλέκεται ή ευθύνεται για παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Πρόκειται μόνο για μια ερευνητική δραστηριότητα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την ύπαρξη πιθανών παραβάσεων. Συνεπώς, για άλλη μια φορά, η συνεργατικότητα και η ετοιμότητα που διέπουν τη συμπεριφορά του ομίλου Italgas αποτελούν την καλύτερη απάντηση για την αποτελεσματική και ταχεία ολοκλήρωση αυτών των ενεργειών, καθώς και την καλύτερη απόδειξη της απουσίας παραβιάσεων.

Μπορούν να υποβληθούν σε επιθεώρηση τα ακόλουθα:

- ο εγκαταστάσεις της εταιρείας ή επαγγελματικά οχήματα,
- ο κάθε άλλη εγκατάσταση, γραφείο ή όχημα στο οποίο μπορεί να φυλάσσονται σχετικά έγγραφα.
- ο Η επιθεώρηση της ΕΑ περιορίζεται στα έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο της επιθεώρησης και στις δραστηριότητες της εταιρείας που σχετίζονται με τους τομείς που αναφέρονται στην εντολή επιθεώρησης.
- ο Κατά τη διάρκεια μιας εφόδου, οι εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι της ΕΑ απολαμβάνουν τις εξουσίες των φορολογικών ελεγκτών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 39 του νόμου αριθ. 3959/2011 οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποι της ΕΑ έχουν την αρμοδιότητα να:
 - επιθεωρούν τα βιβλία, αρχεία και άλλα έγγραφα της επιχείρησης και να λαμβάνουν αντίγραφα αυτών,
 - κατάσχουν, παραλαμβάνουν ή λαμβάνουν αντίγραφα βιβλίων και εγγράφων,
 - επιθεωρούν και συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα από κινητά τερματικά και φορητές συσκευές και τους διακομιστές τους και το υπολογιστικό νέφος που βρίσκονται εντός ή εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης,
 - σφραγίζουν οποιουσδήποτε επαγγελματικούς χώρους, βιβλία, έγγραφα- και
 - λαμβάνουν ένορκες ή μη ένορκες καταθέσεις μαρτύρων και να ζητούν εξηγήσεις για γεγονότα ή έγγραφα σχετικά με το αντικείμενο και το σκοπό της επιθεώρησης και να καταγράφουν τις απαντήσεις τους.
- ο Η ΕΑ μπορεί επίσης να διεξάγει ελέγχους στην ιδιωτική περιουσία των διευθυντών, διαχειριστών και άλλων μελών του προσωπικού της επιχείρησης, υπό την προϋπόθεση ότι έχει εκδοθεί δικαστικό ένταλμα και είναι παρών εισαγγελέας.

Οι μόνοι περιορισμοί στις αρμοδιότητες επιθεώρησης και στα δικαιώματα πρόσβασης των αντιπροσώπων είναι οι εξής: (i) το νομικό απόρρητο και ii) η απαγόρευση αυτοενοχοποίησης. Η αρχή του νομικού απορρήτου παρέχει στην επιθεωρούμενη επιχείρηση το δικαίωμα να μην επιτρέπει την πρόσβαση στην αλληλογραφία μεταξύ της επιχείρησης και του εξωτερικού νομικού συμβούλου της, ούτε στην τεκμηρίωση που παρέχει ο τελευταίος- η εξαίρεση αυτή δεν καλύπτει, ωστόσο, οποιαδήποτε επικοινωνία μεταξύ εργαζομένων και εσωτερικών συμβούλων. Όσον αφορά την απαγόρευση αυτοενοχοποίησης, αυτή σημαίνει ότι οι εκπρόσωποι της Αντιμονοπωλιακής Αρχής δεν μπορούν να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές ερωτήσεις που συνεπάγονται παραδοχή παραβίασης των αντιμονοπωλιακών κανόνων.

Όταν μια εταιρεία του Ομίλου Italgas επιθεωρείται, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανόνες συμπεριφοράς που ορίζονται παρακάτω.

Κατά την άφιξη των εκπροσώπων της Αντιμονοπωλιακής Αρχής και της αστυνομίας, πρέπει να γίνουν τα εξής:

- ο να ενημερωθεί αμέσως με την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία, για να συντονίσει τις δραστηριότητες της επιθεώρησης,
- ο να εξακριβωθεί η ταυτότητα των επιθεωρητών και να ελεγχθούν τα έγγραφα που τους εξουσιοδοτούν να διενεργήσουν την επιθεώρηση, λαμβάνοντας αντίγραφο όλων των εγγράφων που επιδεικνύονται. Ειδικότερα, πρέπει να ελέγχεται το πεδίο εφαρμογής, ο σκοπός και τα αντικείμενα της επιθεώρησης,
- ο οι εκπρόσωποι πρέπει πάντα να συνοδεύονται και να υποστηρίζονται από νομικό σύμβουλο της Αντιμονοπωλιακής Εποπτείας ή από άλλα άτομα του Ομίλου Italgas.

Οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παρεμποδίζουν ή να καθυστερούν τις εργασίες των αντιπροσώπων, ούτε να προσπαθούν να αποκρύψουν, να τροποποιήσουν, να διαγράψουν ή να καταστρέψουν έγγραφα κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης. Μια τέτοια συμπεριφορά, πέραν του ότι αντιβαίνει στον Κώδικα Δεοντολογίας όσον αφορά τη συνεργασία με τις Αντιμονοπωλιακές Αρχές, συνιστά παράβαση που θα μπορούσε να οδηγήσει στην επιβολή σημαντικών προστίμων κατά του Ομίλου Italgas.

Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas πρέπει:

- ο να επιτρέπουν στους επιθεωρητές την πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα (έντυπα ή ηλεκτρονικά) που ζητούνται, υπό την προϋπόθεση ότι είναι σχετικά με το αντικείμενο της επιθεώρησης, αντιτιθέμενοι έτσι σε οποιαδήποτε ομαδική αντιγραφή ολόκληρου του σκληρού δίσκου ή των φακέλων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, εκτός εάν τοποθετούνται σε ειδικό σφραγισμένο φάκελο. Σε αυτή την περίπτωση, η τεκμηρίωση θα επιθεωρηθεί στη συνέχεια ενώπιον των Αντιμονοπωλιακών Αρχών παρουσία των διευθυντών ή/και εκπροσώπων του ομίλου Italgas.
- ο να αντιτίθενται στην πρόσβαση και την αντιγραφή της αλληλογραφίας με εξωτερικούς δικηγόρους ή των εγγράφων των εσωτερικών δικηγόρων που κάνουν αναφορά σε γνωμοδοτήσεις που έχουν ληφθεί από εξωτερικούς δικηγόρους, και να χαρακτηρίζουν ως "εμπιστευτικά" τα έγγραφα που περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες,
- ο να διασφαλίζουν ότι τα πρωτότυπα έγγραφα φυλάσσονται και ότι οι εκπρόσωποι λαμβάνουν μόνο αντίγραφα,
- ο να διατηρούν ένα δεύτερο αντίγραφο, για την Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία, όλων των εγγράφων που λαμβάνονται από τους εκπροσώπους,

- ο να συντάσσουν ακριβή κατάλογο όλων των αντιγράφων εγγράφων και πλήρη κατάλογο όλων των λέξεων-κλειδιών που χρησιμοποιούν οι αντιπρόσωποι κατά την αναζήτηση στα ηλεκτρονικά μέσα,
- ο να απαντούν εγκαίρως και πλήρως στα αιτήματα και τις ερωτήσεις των αντιπροσώπων, εφόσον είναι συναφή και δεν είναι τέτοιας φύσης που να προκαλούν αυτοενοχοποιητική απάντηση, εκτός εάν διατηρούν το δικαίωμα να απαντήσουν αργότερα εγγράφως, εφόσον μια προφορική απάντηση είναι πιθανό να είναι κατά προσέγγιση ή εσφαλμένη,
- ο να σημειώνουν τα άτομα που ερωτώνται από τους εκπροσώπους, τις ερωτήσεις που τίθενται και τις απαντήσεις που δίνονται.

Στο τέλος της επιθεώρησης είναι σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι το πρακτικό επιθεώρησης που συνέταξαν οι εκπρόσωποι είναι ακριβές και να ζητηθούν αντίγραφα του πρακτικού επιθεώρησης και των πρακτικών των επίσημων συνεντεύξεων. Θα είναι σκόπιμο να επαναληφθεί κάθε αίτημα για εμπιστευτικότητα σε σχέση με τα αντιγραμμένα έγγραφα, επιφυλασσόμενοι σε κάθε περίπτωση για την αμφισβήτηση της εξουσίας των εκπροσώπων να αντιγράψουν/κατασχέσουν έγγραφα βάσει νομικού απορρήτου ή ως υλικό για την έρευνα. Εάν η επιθεώρηση διαρκεί περισσότερο από μία εργάσιμη ημέρα, οι υπεύθυνοι της Αντιμονοπωλιακής Εποπτείας και του Ομίλου Italgas πρέπει να διασφαλίσουν ότι κανένας υπάλληλος (ή το προσωπικό καθαριότητας) δεν παραβιάζει τις σφραγίδες που έχουν τοποθετηθεί από τους εκπροσώπους.

3.6 Αιτήματα για πληροφορίες

Οι αντιμονοπωλιακές αρχές έχουν την εξουσία να ζητούν πληροφορίες και τεκμηρίωση τόσο στο πλαίσιο της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες ή την παρακολούθηση των συγκεντρώσεων όσο και για τους σκοπούς των ερευνών στον κλάδο.

Σε απάντηση στο αίτημα παροχής πληροφοριών από την ΕΕΑ ή την AGCM, οι άνθρωποι του ομίλου Italgas πρέπει να υποβάλουν αμέσως το αίτημα αυτό υπόψη της Αντιμονοπωλιακής Εποπτείας και να προχωρήσουν, σε άμεσο συντονισμό με την τελευταία, στη συλλογή των ζητούμενων πληροφοριών. Μετά την ολοκλήρωσή τους, οι απαντήσεις πρέπει να αποστέλλονται αμέσως - υπογεγραμμένες από εξουσιοδοτημένο υπογράφωντα - στην αιτούσα αρχή, σε κάθε περίπτωση εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο αίτημα.

Οι απαντήσεις πρέπει να είναι αληθείς και πλήρεις. Οιαδήποτε συμπεριφορά δεν είναι σύμφωνη με τις αρχές αυτές, εκτός του ότι αντιβαίνει στην πολιτική του Ομίλου Italgas όσον αφορά τη συνεργασία με τις αρχές, θα συνιστούσε παράβαση που θα είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή προστίμων κατά του Ομίλου Italgas.

3.7 Προετοιμασία εταιρικών εγγράφων και εσωτερικών και εξωτερικών επικοινωνιών

Η προχειρότητα στη γλώσσα που χρησιμοποιείται κατά την προετοιμασία εταιρικών εγγράφων ή εξωτερικών ή εσωτερικών επικοινωνιών εμπορικής φύσης μπορεί να αποτελέσει στοιχείο κινδύνου, διότι μπορεί να δημιουργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι βρίσκονται σε εξέλιξη ή σχεδιάζονται παραβιάσεις των αντιμονοπωλιακών κανόνων.

Από την άποψη αυτή, είναι σημαντικό να θυμάστε, όπως περιγράφεται ανωτέρω, ότι κατά τη διάρκεια μιας επιθεώρησης οι εκπρόσωποι έχουν πλήρη πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα της εταιρείας και στις θυρίδες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όλων των εργαζομένων. Συνεπώς, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι, σε περίπτωση έρευνας από τις αντιμονοπωλιακές αρχές, η γλώσσα που χρησιμοποιείται στα γραφόμενα των εργαζομένων δεν είναι τέτοιας φύσης που να δημιουργεί αμφιβολίες ή ασάφειες που θα μπορούσαν να υπονοούν ότι η συμπεριφορά ή οι πράξεις είναι παράνομες, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι.

Για την αποφυγή αυτού του κινδύνου, κατά την προετοιμασία οποιουδήποτε εγγράφου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, παρουσίασης ή επικοινωνίας, είτε εσωτερικής είτε εξωτερικής, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

- ο να αποφεύγουν τη χρήση διφορούμενων διατυπώσεων σε έγγραφα που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με ανταγωνιστές ή που είναι εμπορικά ευαίσθητες, αναφέροντας, ει δυνατόν, τη νόμιμη πηγή των πληροφοριών αυτών,
- ο να εξετάζουν κάθε σχέδιο εγγράφου σαν να επρόκειτο να δημοσιοποιηθεί και, σε κάθε περίπτωση, σαν να επρόκειτο για τελικό έγγραφο,
- ο να θεωρούν όλα τα ηλεκτρονικά μηνύματα ως εάν επρόκειτο για επίσημα και δημόσια έγγραφα, λαμβάνοντας υπόψη ότι, ακόμη και αν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα ή ένα ηλεκτρονικό αρχείο διαγραφεί, μπορεί να εντοπιστεί και να αναπαραχθεί σε μια έρευνα ή σε μια διοικητική ή δικαστική διαδικασία,
- ο να αποφεύγουν τις εικασίες σχετικά με το αν ορισμένη συμπεριφορά είναι παράνομη ή όχι,
- ο να αποφεύγουν να δίνουν την εντύπωση ότι οι αποφάσεις των εταιρειών του ομίλου Italgas λαμβάνονται για λόγους άλλους από την επιδίωξη των συμφερόντων της εταιρείας,
- ο να αποφεύγουν τη χρήση εκφράσεων που μπορεί να δώσουν την εντύπωση ότι οι εταιρείες του ομίλου Italgas έχουν τέτοια ισχύ στην αγορά που τους επιτρέπει να ενεργούν ανεξάρτητα από τους άλλους παράγοντες της αγοράς ή έχουν περιθώρια να παρακάμπτουν κανονισμούς ή αντιμονοπωλιακούς κανόνες,
- ο να επιθέτουν σε όλα τα έγγραφα που συνθέτουν την αλληλογραφία με τους δικηγόρους και στη γραμμή θέματος των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που απευθύνονται σε εξωτερικούς δικηγόρους τη φράση "Απόρρητο και εμπιστευτικό - επικοινωνία δικηγόρου-πελάτη".

3.8 Αντιμονοπωλιακό Τμήμα

- ο Για οποιαδήποτε επικοινωνία σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή του Αντιμονοπωλιακού Κώδικα, και όποτε εντοπίζεται μια κατάσταση σχετικού δυνητικού κινδύνου, οι άνθρωποι του Ομίλου Italgas θα πρέπει να απευθύνονται στο τμήμα COMPLA της Enaon.
- ο Παρόλο που η Αντιμονοπωλιακή Εποπτεία μπορεί να διασφαλίσει την επαρκή υποβολή αναφορών και παρακολούθηση μίας δυνητικά αποκλίνουσας συμπεριφοράς σε σχέση με τους κανονισμούς ανταγωνισμού και τον Κώδικα Καταναλωτή, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η συμμόρφωση, παρέχεται η δυνατότητα, παράλληλα ή εναλλακτικά προς το μέτρο αυτό, και όπου αυτό απαιτείται, να ενεργοποιηθεί το Compliance Standard Καταγγελιών (Whistleblowing Compliance Standard) για "Ανώνυμες και μη ανώνυμες καταγγελίες που λαμβάνονται από την Italgas και τις θυγατρικές της".

4 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

Όλα τα έγγραφα τεκμηρίωσης που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος εγγράφου πρέπει να διατηρούνται από τα αρμόδια τμήματα, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το σύστημα Italgas Enterprise System.

Η επικαιροποίηση του παρόντος εγγράφου και η σχετική δημοσιοποίηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το σύστημα Italgas Enterprise System..